

Bet. o. Lovf. ang. n. Best. om Borger- og Almueskoler. i Kjøbst. og p. Landet.

vet Kommunerne en Forslagsret ved Embedsbesættelser, formodentlig et Bederlag for de store Byrder, som ved denne Lov blev paalagte Kommunerne. Denne Forslagsret synes nu fra alle Sider at være betragtet som meget utilfredsstillende; dette er ogsaa Mindretallets Ansættelse, rigtignok i modsat Retning af Regjeringslovsforslaget saa vel som Flertallets Forslag. Mindretallet kan ikke slaa sig til Taals med, at Kommunerne i dette Tilfælde, og da især for Landets Vedkommende, ere den rette Repræsentant. Kommunerne bestaa som oftest af flere Skoledistrikter, som hvert har sin Lærer og er som saadant ikke noget Fælles for hele Kommunen. Der indtræffer da ogsaa tit det Tilfælde, at Distriktet faar en Lærer, som det ikke synes om, ja undertiden lige frem har modsat sig. Dette er nu ikke altid Kommunens Skyld alene, idet de kaldsberettigede Autoriteter ofte modsætte sig Kommunernes Indstilling eller ikke udnævne den af de Indstillede, som Kommunen eller Skoledistriktet helst ønsker. Mindretallet kan nu ikke se rettere og maa bestemt holde paa, at det Nødvendige maa være at overlade til Forældre og Børgere eller, som udtrykt i Vædringsforslaget, de Valgberettigede i Skoledistriktet at kalde deres Lærer; tage de fejl, bliver det deres egen Sag og har da ingen andre at behøve Noget; men at dette fra alle Sider set maa være en uafviselig Fordring, forekommer Mindretallet at være soleklart.

Ved Loven af 8de Marts 1856 blev der tillagt Lærerne Alverstillæg og Skolepenge for hvert Barn, for Øvrigt blev Vædringsmaaden den samme som tidligere. Mindretallet formener, at, naar der overhovedet skal forandres Noget ved den nuværende Ordning, saa er det fornemmelig den Maade, hvorpaa Lærerne lønnes, der trænger til Forandring. Dette har givet sig tilkjende baade i og udenfor Rigsdagen; i en Mangfoldighed af Udtalelser rundt omkring i Landet er der givet tydelige Vidnesbyrd om, og som bestrykes yderligere ved de mange Adresser, der ere indgivne til Rigsdagen, at der er en almindelig Utilfredsshed tilfæde. Mindretallet skjønner nu ikke rettere, end at der maa gaas videre paa den Vej, der blev betraadt ved Loven af 8de Marts 1856, nemlig ved at gjøre en Del af Lønningen fast og en Del omsat i Alverstillæg og Skolepenge, eller med andre Ord forvandle Skolelærerembedet til mere at være en personlig Virksomhed; derved høves en Sikkerhed for, at den, der beskæftiger sig med Lærergjerningen, anspores til altid med Ære og Nidkjærlighed at varetage denne. Derved vil tillige opnaas, at Arbejde og Betaling komme til at staa i Forhold til hinanden, hvilket nu ofte ikke er Tilfældet; en Lærer med stor Lønning har mange Steder saa Børn at undervise og omvendt en Lærer med en lille Løn mange Børn at undervise. I Forbindelse hermed har Mindretallet foreslaaet, at Pensionsretten saa vel som Offer og Accidenter bortfalde. Hvad dette Sidste angaar, tør det vel antages at

være den almindelige Mening. Med Hensyn til Pensionsretten bemærkes, at denne ikke ret vel kan opretholdes efter den af Mindretallet foreslaaede Lønningsmaade, og det forekommer ogsaa Mindretallet, at for Lærernes Vedkommende være de langt bedre tjente med at faae en større Løn, som de saa kunde anvende og bruge til dem selv og Familie, end en noget mindre Løn med Udfigt til Pension, som de færreste opleve at faae. Mindretallet kan ikke lade sig indlede til, at det betragter Pensionsvæsenet som en tvungen Assurance, som Noget, der ikke passer for en fri Mand og da mindst for en Embedsmand, der vel skal forstaa at holde Hus med Sit lige som alle andre Statsborgere.

Om den Lønning, Mindretallet har foreslaaet, eller om den faste eller foranderlige Del er for stor eller for lille, kan der være forskellige Meninger om. Det Æneste, Mindretallet har høvt til Vejledning, er Statistiske Meddelelser, 9de Bind 1870, hvori findes en Opgjørelse af Reguleringssummerne for samtlige Skolelærer-Embeder og en Opgjørelse af, hvor mange skolepligtige Børn. Af disse statistiske Meddelelser vil ses, at et Barn i Dernes Amt har kostet at undervise 7 Rd. 62 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$, i Syllands Amt 6 Rd. 4 $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{4}$, i Kjøbstæderne 7 Rd. 54 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$. Dette har ledet til, at Mindretallet har foreslaaet Skolepengene til 6 Rd. som det Mindste for hvert Barn, hvilket er omtrent, hvad det nu koster; at det Faste ved Embederne i Forening med Skolepenge er en Forbedring af Lærernes Lønning, men heller ikke kostbarere, end det vil blive efter Regjerings Forslag, er efter Mindretallets Formening sikkert.

Om den stadige Multering skal Mindretallet kun udtale, at, saa længe dette veebliver, føler Vedkommende ikke det fulde Ansvar.

Mindretallet har i Lighed med, hvad der fandt Sted af Folkethingets Udvalg forrige Aar, overveiet, om der ikke kunde findes en Maade, hvorved en Lærer, der ikke tilfredsstillende udførte sin Gjerning, kunne fjernes fra sit Embede, og er derved kommet til det Resultat, at, naar Forholdet paa et Sted var saaledes, at den overveiende Del af Beboerne i et vist Antal Aar undlod at lade deres Børn søge den Skole, som de hørte til, da skulde dette være en gyldig Grund for By- eller Sogneraadet til at afskedige en saadan Lærer, Mindretallet vil ved dette Forslag paa ingen Maade, at Nogen skal gaas for nær, og Forslaget gaar derfor ud paa, at Læreren kan afskediges, men ikke skal. Mindretallet har den fuldeste Tillid til at tillægge Kommunalbestyrelserne en saadan Ret; disse ville ikke i noget Tilfælde bruge denne, saalænge der er det Mindste, der tjener til Undskyldning for vedkommende Lærer.

Mindretallet anser det for rigtigst, at Tilsynet ved Almueskolevæsenet blev overladt til de overordnede Kommunalbestyrelser; men kan ogsaa finde sig i, at det Nuværende som en Overlevering fra For